

Eerste Hulp bij Dreigende Akkoorden

Door Jilles Mast en Kees Hudig

Zo'n ondoorzichtig proces rond een vrijhandelsakkoord, dat zich ook nog eens voor een groot deel afspeelt in de labyrinten van de EU, lijkt moeilijk te bestrijden. Bovendien lijken de machten achter het proces, met name de multinationals, vaak groot en onaanraakbaar. Maar dat is vooral de schijn die ze proberen hoog te houden. In werkelijkheid zit zo'n proces vol zwakke schakels, die stuk voor stuk onontbeerlijk zijn voor het project.

'MAI niet gezien'

In het recente verleden zijn vergelijkbare akkoorden tegengehouden omdat er vasthoudend en massaal 'van onderop' tegen geageerd werd. Het eerste dat sneuvelde was het beruchte MAI-verdrag dat de OECD voor multinationals wilde instellen, eind jaren '90 van de vorige eeuw. Ook de Free Trade Area of the Americas (FTAA) – een vrijhandelszone van 'Alaska tot Vuurland' – is roemloos verdwenen door gecombineerd verzet vanuit de bevolking, maatschappelijke organisaties en progressieve regeringen.

En de WTO, de Wereldhandelsorganisatie, zit danig in het slop. Dat komt – alweer – doordat allerlei bewegingen lokaal mobiliseren tegen de vrijhandelsagenda die neoliberale krachten via de WTO zouden willen opleggen. De zogenaamde millennium-top van de WTO die eind 1999 in Seattle in de VS had moeten plaatsvinden, werd door zoveel duizenden mensen omsingeld, dat de vergadering niet eens goed plaats kon vinden.

Veel recenter is de campagne tegen het heilloze ACTA-verdrag over intellectuele eigendomsrechten dat ook allerlei beperkingen voor internet wilde vastleggen. Hoewel het verdrag nagenoeg rond was, kwam er een felle campagne van tegenstanders, vooral internetgebruikers, die er voor kon zorgen dat het uiteindelijk toch de ijskast in moest. Een grote meerderheid van de Europarlementariërs stemde tegen het verdrag.

Verzet is dus goed mogelijk, ook tegen abstracte en schijnbaar onaanastbare projecten.

Demonstreren

Er zijn meer dan genoeg redenen om tegen het TTIP-verdrag te zijn. Maar met enkel 'er iets van te vinden' redenen we het niet om het verdrag ook tegen te houden.

De vraag is dan natuurlijk hoe we te werk moeten gaan en welk soort acties en strategieën het beste passen bij verzet tegen een verdrag als TTIP. We hebben, onder andere in deze krant, kunnen zien dat in het buitenland, in het bijzonder in Groot-Brittannië, Duitsland en bij onze zuiderburen, van tijd tot tijd duizenden mensen op de been komen tegen het verdrag. In Nederland is dat tot nu toe nog niet in die mate gebeurd, maar daar lijkt verandering in te komen. Voor de manifestatie tegen TTIP in Amsterdam op 10 oktober aanstaande hebben zich een paar maanden van tevoren al enkele duizenden mensen aangemeld. Het is een teken aan de wand dat naarmate er meer bekend wordt

over de inhoud van TTIP er meer verzet ontstaat. Ook in Nederland.

Stok in de wielen

Maar een enkele demonstratie, hoe groot de opkomst ook is, zal niet genoeg zijn om het verdrag te stoppen. De onderhandelaars worden onder druk gezet door de Europese Commissie en de Amerikaanse regering om het verdrag zo snel mogelijk, en het liefst nog voor het eind van 2015, er door te krijgen. We moeten dus enige vaart maken als we de politici die dit verdrag zo hoog hebben zitten een stok tussen de wielen willen steken.

Er zijn vele manieren om dit te doen. Zo kun je je via de lokale politiek, die toch een stuk toegankelijker is dan die van het Brusselse doolhof, inzetten om je eigen gemeente 'TTIP-vrij' te maken (zie hiernaast). Ook is het altijd verstandig om juist die partijen die twijfelen te benaderen en bestoken met kritische vragen. De Partij van de Arbeid in het bijzonder lijkt het meest verdeeld over wat ze aanmoeten met TTIP. Het verschil tussen de achterban van de partij en sommige delen van het leiderschap is hier op het eerste gezicht het grootst. Daar komt bij dat de voor TTIP verantwoordelijke minister de PvdA'er Lilianne Ploumen is.

Bedrijfsleven

Het internationale bedrijfsleven is en blijft de grote motor achter dit verdrag en zou dus zeker ook in aanmerking kunnen komen voor aandacht van actievoerders. In het

Foto: Branko Collin | Flickr

geval van Nederland is de de werkgeversvereniging annex lobbyclub voor het Nederlandse bedrijfsleven VNO-NCW dan de meest prominente en actieve speler.

Individuele bedrijven spelen ook een belangrijke rol. Zo springt van alle bedrijven die hebben gelobbyd voor TTIP er één sector uit, en dat is de landbouw. Landbouw heeft in dit geval niets te maken met de gemiddelde (Nederlandse) boer. Maar het gaat hier om de grote multinationals uit de voedselindustrie. Bedrijven zoals Nestlé en Monsanto. Ook het Nederlandse Unilever schuift regelmatig aan bij de Europese Commissie. Unilever is het grootste levensmiddelenbedrijf ter wereld en opereert vanuit haar hoofdkantoor in Rotterdam.

Advocatenfirma's

Omdat de private geschillenbeslechtsconstructie ISDS wellicht het meest problematische onderdeel is van TTIP, is het ook zeker de moeite waard om te kijken welke Nederlandse advocatenfirma's hier aan verdienen. De twee meest prominente zijn NautaDutilh en de Brauw Blackstone Westbroek. Beide zijn nauw betrokken bij het promoten van ISDS onder het internationale bedrijfsleven, en hebben – hoe voorspelbaar – een kantoor aan de Amsterdamse Zuidas. Als actie zou je er bijvoorbeeld aan kunnen denken om een keer in het openbaar een rechtszitting te organiseren waarin ze worden veroordeeld voor het verkwanselen van onze rechtstaat. In zo'n rechtszaak kunnen activisten zowel advocaat als rechter spelen, en

zo partijdig zijn als wat. Dat maakt niet uit want zo werkt ISDS ten slotte ook.

Een soortgelijke omkering van de normale gang van zaken kan je je ook voorstellen bij de multinationals die voor TTIP aan het pushen zijn. Wanneer zij mens en milieu in de uitverkoop zetten, kunnen wij dat ook doen. Zo heeft het Belgische collectief 'wie besteelt wie' onlangs de huisraad van een kantoor van BNP-Paribas in de uitverkoop gedaan, uit onvrede over de hulp die deze bank biedt aan multinationals om belasting te ontduiken.

Stop TTIP

Waar het om gaat is dat zelfs bij iets dat zo groot en abstract is als een handelsverdrag het heel goed mogelijk is om actie te voeren. Uiteindelijk zal een krachtige tegenmacht moeten bestaan uit een diversiteit aan campagnes, eigen onderzoek, publicaties en middelen om bewustwording over deze thematiek op te wekken, maar vooral ook acties. Daar kan iedereen aan bijdragen, met een klein groepje mensen of op grote bijeenkomsten zoals op 10 oktober. Voor adressen van organisaties en groepen die hier al mee bezig zijn zie de achterpagina van deze krant. Het heeft in het verleden geleid tot meerdere verdragen die werden afgeschoten (MAI, WTO, ACTA). En hoewel dat geen garanties biedt voor de toekomst weten we één ding zeker: niets doen helpt sowieso niet.

Gemeentes tegen TTIP

In juni stemde de gemeenteraad van Borgerhout, een deelgemeente van Antwerpen, voor een voorstel om zich tot TTIP-vrije gemeente te verklaren. Het is daarmee de eerste Vlaamse TTIP-vrije gemeente. In Wallonië was dat, in navolging van de Franse anti-TAFTA-campagne, al eerder en vaker gebeurd. De nieuwswebsite DeWereldMorgen bericht over de gebeurtenis: "Daarmee is Borgerhout de eerste TTIP-vrije gemeente in Vlaanderen. In heel België organiseren verenigingen zoals Hart Boven Hard, Tout Autre Chose, D19-20 en Transat het protest tegen de vrijhandelsakkoorden. Verschillende Waalse gemeentes zijn al TTIP-vrij. In Leuven voert Groen de druk op om de stad TTIP-vrij te maken en in Gent verzamelen burgers en organisaties

handtekeningen die het stadsbestuur ertoe moeten aanzetten het voorbeeld van Borgerhout te volgen."

Acties in Brussel 15, 16 & 17 oktober

Vanuit Spanje zijn Euromarsen gepland - van werklozen en andere slachtoffers van het EU-beleid - die dwars door Frankrijk lopen en op 15 oktober in Brussel aankomen. Op die dag staat ook het begin van de Eurotop gepland. De Belgische koepel D19/20 roept op om op 15 oktober in Brussel de Eurotop te omsingelen. Op 16 oktober zijn daar dan verdere acties en debatten en op 17 oktober een Europese betoging.

Meer informatie: <http://www.d19-20.be/nl/>

Zie voor een overzicht van TTIP-vrije gemeentes in België: <http://nottip.be/>

Voor de omvangrijke Franse campagne voor TTIP-vrije gemeentes (en steden, of regio's, in totaal al 423) zie <https://www.collectifstopptafta.org/collectivites/>

Ook in Oostenrijk (er wordt toegewerkt naar 250 TTIP-vrije gemeentes: www.ttip-stoppen.at) en Duitsland (<http://www.attac.de/TTIP-in-Kommunen>) hebben al honderden gemeentes zich tegen TTIP verklaard.